

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11CoP/7/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2118200841
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 05. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Arnouldová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2019:2118200841.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Arnouldovej a sudcov JUDr. Silvie Hýbelovej a Mgr. Fedora Benku, v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa T. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpené procesným opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Trnave, dieťa rodičov: matky D. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. H. č. XXX, prechodne bytom B. Z. K. č. XX, a otca K. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. H. č. XXX, o návrhu otca na zníženie výživného a návrhu matky na zvýšenie výživného, takto

rozhodol:

Odvolačný súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. **p o t v r d z u j e** a vo zvyšku **r u š í a v r a c i a** súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Rozsudkom, napadnutým odvolaním, súd prvej inštancie zastavil konanie o návrhu otca na zníženie výživného (výrok I.), zvýšil vyživovaciu povinnosť otca zo sumy 90 eur mesačne na sumu 160 eur mesačne od 29.01.2018, ktoré výživné je otec povinný uhrádzať vždy do 20. dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky (výrok II.), zročné výživné za obdobie od 29.01.2018 do 30.06.2018 v celkovej sume 357 eur povolil otcovi splácať v pravidelných mesačných splátkach po 30 eur popri bežnom výživnom, pod hrozbou straty výhody splátok (výrok III.), čím zmenil rozsudok Okresného súdu Trnava č.k. 20P/24/2014-45, zo dňa 29.10.2014 v časti zvýšeného výživného (výrok IV.) a o náhrade trov konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá na ich náhradu nárok (výrok V.).

2. Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil aplikáciou ust. § 62 ods. 1 až 5, § 75 ods. 1, § 76 ods. 1 a § 78 ods. 1 Zákona o rodine, vecne súd dôvodil, že návrhom doručeným 29.01.2018 sa otec domáhal zníženia výživného na mal. T. zo sumy 90 eur na sumu 25,38 eur mesačne odo dňa právoplatnosti rozsudku s odôvodnením, že od určenia výživného v čase rozvodu došlo u neho k zásadnej zmene pomerov a doterajšie výživné je neprimerane vysoké. Matka v písomnom vyjadrení k podanému návrhu dňa 27.03.2018 žiadala otcov návrh zamietnuť a zároveň sa protinávrhom domáhala zvýšenia výživného na sumu 100 eur mesačne dôvodiac vysokými nákladmi na výživu maloletého a vážnymi zdravotnými problémami matky, ktoré od r. 2015 spôsobili pre ňu finančnú aj psychickú záťaž. Súd prvej inštancie mal z vykonaného dokazovania zistené, že matka mesačne vynakladá na maloletého T. mesačne cca 227,70 eur bez uvedenia pomernej sumy výdavkov spojených s bývaním maloletého (podiel na nákladoch) a stravou v domácnosti. K schopnostiam, možnostiam a majetkovým pomerom otca súd zistil, že otec je toho času na materskej dovolenke s maloletou F. a má príjem cca 669 eur ako materskú dávku, ktorej poberanie ukončí v auguste 2018 s nástupom od 16.08.2018 na rodičovskú dovolenku s maloletou F. s poberaním rodičovského príspevku vo výške cca 213 eur. Otec zároveň poukázal na to, že jeho partnerka je tehotná a možno predpokladať, že v januári 2019 mu pribudne vyživovacia povinnosť. Z tohto dôvodu došlo k zmene pomerov aj u jeho partnerky E. A., ktorá už nedosahuje príjem cca 1.691 eur v hrubom, keď v júni 2018 sa stala práceneschopnou so vznikom nároku na nemocenské vo výške 28 eur ako denného vymeriavacieho základu, čo predstavuje pri 30 dňovom kalendárnom mesiaci sumu

840 eur. Otec ešte spláca úver, ktorým uhradil aj v minulosti dlžné výživné; iné výdavky netvrdil, a preto ani nepreukázal.

3. Súd prvej inštancie zhodnotením odôvodnených potrieb maloletého T., schopností, možností a majetkových pomerov otca dospel k záveru, že tu je priestor na zvýšenie súdom určeného výživného v prospech maloletého T.. Od poslednej úpravy výšky výživného súdom uplynuli štyri roky, ktorému obdobiu zodpovedá tak inflácia cien tovarov a služieb, ako aj zmena pomerov na strane oprávneného maloletého a na strane povinného otca. Matka súdu zdokladovala výdavky týkajúce sa maloletého T., ktoré súd po prepočte na mesiac ustálil vo výške 227,70 eur a vyhodnotil ako dôvodné. Otec sa na ich úhrade podieľa v sume 90 eur, s tým, že súhlasil so zvýšením výživného na sumu 100 eur mesačne bez ochoty podieľať sa na mimoriadnych výdavkoch. Súd nespochybňoval právo otca mať viacero potomkov, dôraz počas konania bol kladený na to, aby otec prevzal zodpovednosť za výživu narodených potomkov. Nakoľko otec má toho času príjem 669 eur a jeho partnerka 840 eur, mal týmto súd ku dňu rozhodnutia preukázaný aktuálny úhrn príjmov jeho rodiny vo výške 1.509 eur, z ktorých uspokojuje potreby partnerky, maloletej F., seba a maloletého T.. Nakoľko v čase blízkom rozhodnutia súdu dôjde k zmene pomerov na strane otca, súd zohľadnil, že otec bude od 16.08.2018 poberať rodičovský príspevok 214,70 eur počas rodičovskej dovolenky s maloletou F. a E. A., jeho partnerka, bude naďalej poberateľkou nemocenskej dávky vo výške 840 eur, čo predstavuje úhrn príjmov domácnosti otca cca 1.054,70 eur. Rovnako súd prihliadol na vzdialenú budúcnosť v prípade narodenia ďalšieho potomka v januári 2019 a prezentovanej vízie otca pokračovania na rodičovskej dovolenke s maloletou F. s rodičovským príspevkom 214,70 eur a materskou dávkou u partnerky otca, 75% z priemerného hrubého príjmu cca 1.691 eur, 1.268,25 eur, spolu cca 1.482,95 eur. Otec žiadne výdavky netvrdil a preto ani nepreukázal. Nakoľko súd mal preukázané, že ešte pred rozhodnutím súdu v konaní sp. zn. 20P/24/2014 otec previedol vlastnícke právo k nehnuteľnostiam v prospech svojej partnerky; že zdravotný stav otca, pre ktorý bol práceneschopný, mu nebránil po ukončení práceneschopnosti v januári 2018 v účasťach na bežeckých športových podujatiach; že ku dňu rozhodnutia je preukázaný príjem rodiny otca vo výške 1.509 eur v čistom; že so zabezpečením sústavnej a dôslednej starostlivosti o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin maloletého T. vznikajú matke výdavky presahujúce 2,5 násobok výšky výživného, rozhodol preto o zvýšení výživného zo sumy 90 eur mesačne na sumu 160 eur a zročné výživné za obdobie od 29.01.2018 do rozhodnutia súdu mu povolil splatiť v pravidelných mesačných splátkach popri bežnom výživnom pod hrozbou straty výhody splátok po 30 eur mesačne tak, aby k jeho úhrade došlo do jedného roka. Konanie o návrhu otca na zníženie výživného bolo v zmysle § 29 zákona CMP, keď účastníci súhlasili so späťvzatím návrhu otca, a súd preto pokračoval len v konaní o návrhu matky na zvýšenie výživného. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 CMP.

4. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie otec v celom rozsahu dôvodiac, že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie vychádza z nesprávneho a nekompletného posúdenia veci. Výšku určeného výživného považuje za neprimeranú jeho možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomerom. Uviedol, že sa domáhal zníženia výživného, nakoľko sa v minulosti opakovane dostal do situácie, kedy z objektívnych príčin nemohol výživné na maloletého platiť a musel si peniaze požičiavať, pričom jeho situácia bola zapríčinená jeho nepriaznivým zdravotným stavom (spôsobeným úrazom chrbtice v minulosti) a to dlhodobou práceneschopnosťou v roku 2017 v trvaní cca 8 mesiacov, ktorú ukončil 30.01.2018. V predmetnom konaní mal súd rozhodnúť o zvýšení výživného v súlade s protinávrhom matky, ktorá žiadala výživné zvýšiť na sumu 100 eur, s čím otec súhlasil, pretože sa na tom v priebehu súdneho konania dohodli a z dôvodu presvedčenia o uzavretí takejto dohody aj vzal preto návrh na zvýšenie výživného späť. Bol prekvapený preto výrokmi matky na pojednávaní dňa 20.6.2018 a nebol na vzniknutú situáciu pripravený, keď neočakával, že pred súdom navrhne zvýšiť výživné na 160 eur mesačne. Predloženými listinami pritom otec preukázal aktuálny príjem, keď na materskej dovolenke poberá 669 eur ako materskú dávku, s čím má končiť v auguste 2018 a uvažuje nastúpiť na rodičovskú dovolenku s maloletou F.. Jeho rozhodnutie však závisí od zdravotného stavu partnerky otca, s ktorou čaká ďalšie dieťa. Rovnako preukázal poberanie rodičovského príspevku 213 eur. Navyše jeho partnerka je na rizikovom tehotenstve, s nárokom na nemocenské dávky vo výške 28 eur ako denný vymeriavací základ. Príjmy jeho rodiny tak dokážu zabezpečiť iba základnú životnú úroveň pre svoje dve maloleté deti F. a T., pre otca samého a jeho tehotnú partnerku. Má za to, že od r. 2014 došlo k zmene pomerov najmä u neho a poukázal na to, že súd sa už v roku 2014 v konaní sp.zn. 20P/24/2014 vysporiadal so skutočnosťou, že dňa 26.07.2012 daroval svojej partnerke polovicu nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXXX, ktorú dovtedy vlastnili na základe kúpnej zmluvy každý v 1/2 a už v uvedenom konaní vysvetľoval dôvody, pričom s prihliadnutím aj k tejto skutočnosti mu bolo určené

výživné vo výške 90 eur. Otec poukázal na svoj zdravotný stav, keď t.č. z dôvodu slabej fyzickej kondície je vystavený riziku straty zamestnania a hroziaceho nástupu na invalidný dôchodok, súd nevzal do úvahy jeho možnosti (v jeho veku sa zamestnať u iného zamestnávateľa, tiež zákonné právo zabezpečiť pomoc tehotnej partnerke starostlivosťou o maloleté dieťa, poberaním rodičovského príspevku) ani jeho schopnosti (zdravotný stav a majetkové pomery) a nesprávne hodnotiac jeho životnú úroveň dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Navrhol preto, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zmenil a výživné určil na sumu 110 eur.

5. Matka v písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhla napadnutý rozsudok potvrdiť. Uviedla, že od svojho pôvodného protinávrhu na zvýšenie výživného na sumu 100 eur mesačne situáciu prehodnotila a súdu predložila kalkuláciu existujúcich a očakávaných nákladov na maloletého T. a navrhovaná suma 140 eur vyplývala z následnej dohody ohľadom prispievania otca na jeho mimoriadne výdavky. Keďže však k dohode nedošlo, matka trvá na zvýšení výživného na sumu 160 eur mesačne, ktorá sčasti pokryje skutočné náklady maloletého a zohľadní aj osobnú situáciu otca. Poukázala na to, že otec nad rámec súdom určeného výživného ničím neprispieva, pričom nároky na výživu maloletého sa zvyšujú úmerne s jeho vekom, maloletý navštevuje 9. ročník ZŠ, nosí silné špeciálne upravené dioptrické okuliare, na ktoré otec napriek žiadosti matky neprispel a matka ich kupuje minimálne dva razy ročne. Okrem toho po stomatologickom vyšetrení mu bol doporučený zubný strojček s predpokladanou cenou 850 eur a s tým súvisiacimi ďalšími poplatkami na kontrolné vyšetrenia a korekcie strojčeka. Maloletý je registrovaným členom futbalového klubu a matka hradí všetky náklady spojené s futbalom, výlučne z vlastných prostriedkov, rovnako ako všetky náklady spojené so školou. Maloletý navštevuje otca každý párný víkend v mesiaci a po dva týždne počas letných prázdnin, na ktoré stretnutia mu matka chystá čisté osobné veci na celú dobu trávenú u otca, pretože otec mu žiadne veci nezabezpečuje. Rozhodnutie otca zostať na materskej a následne rodičovskej dovolenke a byť tak odkázaný len na príjem dávok bolo jeho slobodným rozhodnutím, podobne aj darovanie jednej polovice nehnuteľností jeho priateľke, čím sa vzdal svojho majetku. Pokiaľ otec tvrdí, že do finančných problémov sa dostal zadlžením z dôvodu platenia výživného na maloletého T., tak mohol túto situáciu riešiť predajom nehnuteľností namiesto ich darovania. V roku 2015 bolo matke diagnostikované závažné ochorenie vyžadujúce okamžitý operačný zákrok a následnú liečbu, pričom dlhodobá liečba spolu s ďalšími obmedzeniami pre matku znamenala a znamená zvýšenú psychickú i finančnú záťaž, napriek závažnosti ochorenia a doporučovanej dlhobodej rekonvalescencie si z dôvodu zodpovednosti a starostlivosti o maloletého nedovolila dlhodobo zostať práceneschopná. Na základe uvedených skutočností je zníženie výživného v zmysle navrhovateľovho návrhu neprijateľné.

6. Otec v odvolacej replike sa pridrižoval svojho odvolania, poukázal na to, že jeho schopnosti a možnosti zarábať sú obmedzené trvalo zhoršeným zdravotným stavom, hoci už v súčasnosti nie je práceneschopný, avšak od 01.09.2018 zmenil zamestnanie a pracuje ako robotník vo firme M. s.r.o. Q. za dohodnutý priemerný plat 650 eur netto podľa odrobených hodín, pričom k zmene zamestnania pristúpil aj z dôvodu, že fyzická kondícia mu už neumožňuje vykonávať prácu profesionálneho hasiča. Toho času sa snaží riadne a včas plniť výživné vo výške 110 eur mesačne, ktoré plnenie je v jeho finančných možnostiach, vyššie výživné by u otca znamenalo ďalšie zadlžovanie a vystavenie seba a jeho rodiny novým exekučným konaniam. Dňa 28.02.2019 v priebehu odvolacieho konania otec súdu oznámil, že od 10.12.2018 je práceneschopný, pričom jeho práceneschopnosť je zapríčinená trvajúcimi intenzívnymi bolesťami pravého kolena v dôsledku niekoľkonásobných pracovných úrazov z minulosti a dňa 25.04.2019 má určený termín operácie s nutnosťou pacienta hospitalizovať. Otcovi bol za obdobie od 20.12.2018 do zániku nároku na nemocenské priznaný nárok na nemocenské vo výške 15,23 eur denne, čo predstavuje v súčasnosti jeho jediný príjem, navyše už od 14.01.2019 má tri vyživovacie povinnosti, keďže sa mu narodila dcéra O. V.. Zotrvával na návrhu zvýšiť jeho vyživovaciu povinnosť na 110 eur mesačne.

7. Matka v odvolacej duplike sa rovnako pridrižovala svojich doterajších vyjadrení, poukázala na to, že zhoršený zdravotný stav popisovaný otcom sa odvoláva na zranenia z roku 2003 a poukázala na jeho športové aktivity (okrem iného napr. paragliding, či účasť na bežeckých maratónoch) a na skutočnosť, že s ním tvrdeným zdravotným stavom by nebol spôsobilý vykonávať funkciu veliteľa zmeny Q. V. s.r.o. a následne pozíciu hasiča pre spoločnosť C. Q. a.s., či profesionálneho hasiča pre G. Q.. Matka je toho názoru, že vyživovacia povinnosť otca zo súčasného vzťahu nemá byť na úkor maloletého T..

8. Procesný opatrovník navrhol napadnutý rozsudok v celom rozsahu potvrdiť.

9. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku, ďalej len CSP) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba (§ 359 a § 362 ods. 1 CSP a § 7 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, ďalej len CMP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 1 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 (a contrario) CSP preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce bez toho, aby bol viazaný rozsahom či dôvodmi podaného odvolania keďže ide o konanie, ktoré sa mohlo začať aj bez návrhu (§ 65, 66, § 23 ods. 2 CMP) a dospel k záveru, že odvolanie otca (s výnimkou odvolania proti výroku I.) je dôvodné a napadnutý rozsudok je treba podľa § 389 ods. 1 písm. c/ CSP zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

10. Podľa § 121 CMP rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

11. Podľa § 34 CMP ustanovenia Civilného sporového poriadku o prostriedkoch procesného útoku, prostriedkoch procesnej obrany a koncentrácie konania sa v konaniach podľa tohto zákona nepoužívajú.

12. Podľa § 35 CMP súd je povinný zistiť skutočný stav veci.

13. Podľa § 36 CMP súd je povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci.

14. Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

15. Predmetom konania na súde prvej inštancie bola zmena výživného (zniženie resp. jeho zvýšenie) na maloleté dieťa. Predmetom odvolacieho konania sú všetky výroky napadnutého rozsudku, nakoľko otec sa odvolal voči všetkým jeho výrokom, okrem výroku V., ktorým súd rozhodol o trovách konania, tento výrok je však závislý od rozhodnutia o napadnutých výrokoch (§ 379 písm. a/ CSP), preto odvolací súd preskúmaval napadnutý rozsudok v celom rozsahu.

16. V prvom rade odvolací súd uvádza, že výrok I., ktorým súd konanie o návrhu otca na zníženie výživného zastavil, je vecne správny. Z obsahu spisu vyplýva, že otec po podaní vyjadrenia matky a jej protinávrhu na zvýšenie výživného ešte pred prvým pojednávaním zobral návrh na zníženie výživného (zo sumy 90 eur na sumu 25,38 eur mesačne odo dňa právoplatnosti rozsudku) späť v celom rozsahu a to podaním zo dňa 11.04.2018 bez uvedenia dôvodu, preto súd vychádzajúc z ust. § 29 CMP dôvodne konanie o jeho návrhu zastavil. Podľa citovaného ustanovenia môže navrhovateľ počas konania zobrať návrh na začatie konania späť, pričom ak je návrh vzatý späť celkom, súd konanie zastaví, nezastaví ho len vtedy, ak niektorý z účastníkov so späťvzatím návrhu z vážnych dôvodov nesúhlasí (čo nebol uvedený prípad), alebo vtedy, ak sa konanie mohlo začať aj bez návrhu a je potrebné v konaní pokračovať. V danom prípade išlo síce o konanie, ktoré mohlo začať aj bez návrhu, avšak nebolo potrebné pokračovať v konaní o znížení výživného, pretože nikto z účastníkov netrval na znížení výživného a nebol tu ani záujem súdu z úradnej povinnosti trvať na pokračovaní konania o znížení výživného, keďže zníženie výživného všeobecne nie je v záujme maloletého dieťaťa, na ktorý súd musí vždy prihliadať. Odvolanie otca je nedôvodné už preto, že ani on sám nemá záujem na znížení výživného, čo vyplýva okrem iného aj z jeho odvolacieho návrhu, ktorým žiadal určiť výživné v sume 110 eur, čiže navrhuje jeho zvýšenie oproti sumy 90 eur a nie zníženie. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý výrok I ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

17. Pokiaľ však ide o zvyšok napadnutého rozsudku, odvolací súd považoval odvolanie za dôvodné. V časti zvýšenia výživného bola odvolacia argumentácia otca založená na tvrdení o nedostatočne zistenom skutkovom stave veci v dôsledku čoho závery súdu považuje za nesprávne. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku ako aj postupu súdu, ktorý rozhodnutiu predchádzal dospel k záveru, že odvolacie námietky otca sú dôvodné. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd

nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

18. Ako vyplýva z ust. § 111 a nasl. CMP, konanie o zmene výživného patrí medzi mimosporové nenávrhové konania patriace do oblasti starostlivosti súdu o maloleté dieťa. V zmysle ustanovenia § 78 Zákona o rodine v spojení s ustanovením 121 CMP predstavuje práve zmena pomerov hmotno-právnu podmienku pre zmenu predchádzajúceho súdneho rozhodnutia o výživnom. Zmena pomerov musí byť podstatná a musí sa týkať okolností, ktoré odôvodňujú výšku výživného za podmienky, že sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase predchádzajúceho rozhodnutia. Zmena pomerov pritom môže byť odôvodnená buď subjektívne a to okolnosťami na strane povinného, resp. na strane oprávneného, alebo objektívne, vývojom životných nákladov.

19. Podstatná zmena pomerov musí byť v súdnom konaní dostatočne preukázaná, takže súd musí preto podrobne skúmať pomery na strane účastníkov v čase pôvodného rozhodnutia o výživnom a porovnať ich s aktuálnymi pomermi. Povinnosťou súdu v konaní o zvýšenie alebo zníženie výživného je predovšetkým dôsledne porovnať zmenu odôvodnených potrieb na strane dieťaťa vo vzťahu k primeranosti určeného výživného, životnej úrovne rodičov s poukazom na vek, zdravotný stav, schopnosť starať sa o seba, pravidelné, ako aj náhodné výdavky dieťaťa v súvislosti so školskou dochádzkou, zdravotnou starostlivosťou, ako aj jeho kultúrnymi, športovými a inými voľnočasovými aktivitami. Rovnako na strane povinných osôb súd musí porovnávať zistené aktuálne schopnosti, možnosti a majetkové pomery s pomermi zistenými v čase posledného rozhodovania, aby mohol dospieť k záveru buď o podstatnej zmene pomerov, prípadne k záveru, že k zmene pomerov nedošlo a to v súvislosti s príjmami rodičov dieťaťa, počtom ich vyživovacích povinností, osobných a materiálnych pomerov v nadväznosti na vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, vedomosti, pracovné skúsenosti, ako aj situáciu na trhu práce a podobne. Majetkové pomery treba posudzovať komplexne, nakoľko zahŕňajú jednak majetok povinného ako objektívnu kategóriu a jednak jeho životný štandard, ktorým sa prezentuje navonok.

20. Pri zmene pomerov je nutné prihliadať ku všetkým okolnostiam, ktoré majú podstatný vplyv na posúdenie výšky vyživovacej povinnosti a ktoré sa závažnejším spôsobom prejavili v pomeroch účastníkov konania v porovnaní s ich pomermi v čase poslednej úpravy. Preto aj dokazovanie súdu sa musí starostlivo orientovať na to, či došlo k zmene pomerov, t. j. rovnako dôležité je spoľahlivé zistenie okolností rozhodujúcich pre pôvodne stanovené výživné ako je zistenie okolností rozhodujúcich pre stanovenie výživného v čase, keď sa rozhoduje o novej úprave. Dôvodom na zmenu vyživovacej povinnosti rodičov je len preukázaná podstatná zmena pomerov, za ktorých bolo doteraz výživné určené.

21. V preskúmvanej veci sa súd prvej inštancie týmto dôsledne neriadil. Obaja rodičia sa v konaní domáhali zmeny výživného, ktoré bolo naposledy zmenené rozsudkom Okresného súdu Trnava zo dňa 29.10.2014, č.k. 20P/24/2014, preto bol súd prvej inštancie povinný porovnať pomery účastníkov v čase tohto ostatného rozhodovania s ich súčasnými pomermi, čo však náležitým spôsobom neurobil. U rodičov sa zaoberal iba majetkovými pomermi, možnosťami a schopnosťami otca, zatiaľ čo u matky neboli v konaní vôbec zisťované, hoci je treba pre objektívne rozhodnutie poznať možnosti a schopnosti oboch rodičov, aby súd mohol objektívne posúdiť akou mierou by sa každý z nich mal podieľať na uspokojovaní odôvodnených potrieb ich spoločného dieťaťa, pričom samozrejme treba zohľadniť aj mieru osobnej starostlivosti. V tomto prípade súd vychádzal iba zo zistených a aktuálnych príjmov otca (dokonca bez skúmania jeho výdavkov, z ktorých tak ani nemohol ustáliť, ktoré sú dôvodné a ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť), bez ich porovnania s príjmami a výdavkami v čase posledného rozhodovania o výživnom a bez porovnania zmien, ktoré v týchto, príp. aj v ďalších ukazovateľoch životnej úrovne nastali od r. 2014, kedy bolo výživné určené naposledy.

22. U maloletého T. rovnako prvoinštančný súd skúmal aktuálne odôvodnené potreby, avšak nijako ich neporovnával s tými, aké dieťa malo v čase posledného rozhodovania o výživnom. Porovnanie súdu sa tu obmedzilo na konštatovanie, že od poslednej úpravy výšky výživného súdom uplynuli štyri roky, ktorému obdobiu zodpovedá tak inflácia cien tovarov a služieb, ako aj zmena pomerov na strane oprávneného maloletého a na strane povinného otca. Takéto tvrdenie má nepochybne svoje opodstatnenie, avšak pre jeho všeobecný charakter nemôže obstať z hľadiska posúdenia primeranosti stanovenej konkrétnej výšky výživného. Zdôvodnenie konkrétnej výšky výživného (v tomto prípade 160 eur), ktorá podľa

názoru prvoinštančného súdu v súčasnosti zodpovedá zákonným kritériám pre určenie primeranosti vyživovacej povinnosti rodiča, musí vychádzať z konkrétnych skutkových okolností a byť založené na hodnotiacich úvahách súdu ohľadom zistených schopností, možností a majetkových pomerov rodičov dieťaťa (§ 62 ods. 2 Zákona o rodine) ako aj ohľadom odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa ako oprávneného (§ 62, § 75 Zákona o rodine), a musí vychádzať z ich porovnania so stavom v čase posledného rozhodovania súdu. Na to, aby súd mohol hodnotiace úsudky v tomto smere vysloviť, musí mať dostatočne zistený skutočný stav veci. Okrem uvedeného treba pripomenúť, že v zmysle ust. § 77 ods. 1 Zákona o rodine, je možné výživné priznať (vrátane zvýšeného výživného) len odo dňa začatia súdneho konania, pokiaľ ide o výživné na maloleté deti, ako je tomu v danej veci, toto možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov späťne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa. V preskúmvanej veci prvoinštančný súd výživné zvýšil od 29.01.2018, hoci matka podala návrh na zvýšenie výživného až 27.03.2018, pričom súd takýto svoj postup nijako neodôvodnil, ostatne z obsahu spisu ani nevyplývajú žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa odôvodňujúce skoršie zvýšenie výživného.

23. Odvolací súd po preskúmaní spisového materiálu tak dospel k záveru, že jednak vykonané dokazovanie týkajúce sa aktuálnych pomerov účastníkov konania bolo nedostatočné, a jednak pokiaľ súd skúmal iba súčasné pomery účastníkov, tieto nemal s čím porovnávať, pretože nezisťoval, aké pomery účastníkov boli v čase rozhodovania vo veci sp. zn. 20P/24/2014. Nemohol preto vedieť, či a ako sa zmenili odôvodnené potreby dieťaťa, v čom konkrétne sa jeho výdavky zvýšili, ktoré výdavky mu prípadne pribudli (alebo odbudli) a či ide o zmenu podstatnú. Rovnako tomu bolo pokiaľ ide o pomery rodičov, teda nebolo zistené či, ako, kedy a z akých dôvodov sa zmenila ich životná úroveň a v akej sume sú schopní podieľať sa na výžive maloletého. Ako vyplýva z obsahu spisového materiálu, súvisiaci spis č.k. 20P/24/2014 je síce k predmetnému súdnemu spisu pripojený, avšak ako dôkaz v konaní vykonaný nebol.

24. Vychádzajúc z vyššie uvedeného odvolací súd považoval napadnutý rozsudok v jeho výrokoch II. až V. za predčasný, keď súd prvej inštancie síce aplikoval správnu normu, nesprávne ju ale interpretoval, vyvodil nesprávne právne závery, v dôsledku čoho nevykonal dostatočné dokazovanie. Preto odvolací súd rozsudok v napadnutej časti za použitia ustanovenia § 389 ods. 1 písm. c) CSP zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, v ktorom okresný súd vec znova prejedná, vykoná dokazovanie obsahom súvisiaceho spisu 20P/24/2014, dôsledne porovná pomery v čase pôvodného rozhodovania súdu o výživnom s aktuálne zistenými pomermi, doplní dokazovanie ohľadom majetkových pomerov matky a porovná životnú úroveň oboch rodičov, u oboch rodičov (nielen u otca) treba skúmať pritom príjmy aj oprávnené výdavky a dôsledne prihliadnuť na všetky ďalšie vyživovacie povinnosti ako aj mieru osobnej starostlivosti o maloleté dieťa. Po doplnení dokazovania potom prvoinštančný súd vo veci opätovne rozhodne, nové rozhodnutie náležite odôvodní v súlade s ustanovením § 220 CSP tak, aby právne závery, ku ktorým dospeje, mali oporu vo vykonanom dokazovaní. Odvolací súd pripomína, že aj keď z pôvodného rozsudku nie je možné nijakým spôsobom zistiť, za akých pomerov bolo určené výživné naposledy, keďže tu došlo k dohode rodičov a jeho odôvodnenie pre svoju stručnosť nedáva na to odpoveď, napriek tomu vzhľadom na povahu konania je súd povinný zistiť skutočný stav veci a za týmto účelom vykonať aj také dôkazy, ktoré účastníci nenavrhl. Bude preto nutné postupovať tak, že súd vykoná dokazovanie nielen rozsudkom samotným, ale aj obsahom spisu a pokiaľ by ani tento spisový materiál neobsahoval potrebné informácie o pomeroch účastníkov, za akých došlo k uzavretiu dohody, potom neostane súdu iné, než vykonať aj v tomto smere stručné dokazovanie (výsluchom účastníkov, listinnými dôkazmi a pod.). Bez toho totiž porovnanie pomerov, ktoré tvorí základ pre vyslovenie záveru či sú dôvody na zmenu výživného alebo nie sú, nie je možné.

25. Uvedené rozhodnutie bolo v senáte prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).